

4. Штомпка, П 2008, *Социология. Анализ современного общества*, пер. с польского: Червонна, СМ; Москва: Логос, 664 с.
5. Штомпка, П 1996, *Социология социальных изменений*, пер. с англ. под ред. Ядов, ВА; Москва: АспектПресс, 416 с.

References:

1. Doria Arrieta, OA, Pammolli, F & Petersen, AM 2017. 'Quantifying the negative impact of brain drain on the integration of European science', *Science Advances*, № 3 (4). Available from: <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28439544/>>. [25 March 2023].
2. Sorokyn, PA 1992, *Chelovek. Tsyvlyzatsiya. Obshchestvo (Human. Civilization. Society)*, obshch. red., sost. y predysl.: Sohomonov, AIu; per. s anhl., Moskva: Polytyzdat, 543 s.
3. Sheiko, OS 2000, 'Istorychni typy tradytsii (Historical types and traditions)', *Nova paradyhma*, № 15, с.173-180.
4. Shtompka, P 2008, *Sotsyolohyia. Analiz sovremennoho obshchestva (Sociology. Analysis of modern society)*, per. s polskoho: Chervonna, SM; Moskva: Lohos, 664 s.
5. Shtompka, P 1996, *Sotsyolohyia sotsyalnykh yzmenenyi (Sociology of social change)*, per. s anhl. pod red. Yadov, VA; Moskva: AspektPress, 416 s.

DOI 10.33930/ed.2019.5007.43(1-3)-5

УДК 130.2 : 37.04 [7.04 : 74]

**ДИЗАЙН У СТИЛІ MILITARY ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
САМОРЕАЛІЗАЦІЮ ЛЮДИНИ**
*MILITARY STYLE DESIGN AND ITS IMPACT ON HUMAN SELF-
REALISATION*

О. Ю. Верещарін

Актуальність теми дослідження. У сучасну добу відбуваються радикальні зміни у життєвому просторі людини, зокрема, посилюється плюралізація стилів життя та їх концептуалізація у модусах мистецтва жити. Визначення функціонального потенціалу цього стилю потребує виходу за межі історії декоративного мистецтва, моди та естетики і розгляду його у проблемному полі філософської антропології.

Постановка проблеми. Дизайн у стилі military займає особливе місце у сучасній культурі. Формуючи естетику повсякденного простору сучасної української людини, сприяє консолідації та згуртуванню суспільства задля захисту Батьківщини. Патріотична складова дизайну в стилі military має великий виховний потенціал. Волонтерський сектор використовує дизайн у стилі для демонстрації відданості, солідарності та професіоналізму в гуманітарних і соціальних ініціативах.

Аналіз останніх досліджень і

Urgency of the research. Radical changes are taking place in the human living space in modern times, particularly the pluralization of lifestyles and their conceptualization in the modes of the art of living. Determining the functional potential of this style requires going beyond the history of decorative arts, fashion, and aesthetics and examining it in the problem field of philosophical anthropology.

Target setting. Military style design occupies a special place in contemporary culture. By shaping the aesthetics of the everyday space of modern Ukrainian people, it contributes to the consolidation and cohesion of society for the defense of the Motherland. The patriotic component of military-style design has significant educational potential. The volunteer sector uses the style of design to demonstrate dedication, solidarity, and professionalism in humanitarian and social initiatives.

Actual scientific researches and

публікацій. Дослідження дизайну як культурного феномену набуло свого висвітлення у площині філософського, та культурологічного аналізу, зокрема у дослідженнях Ю. Легенького, В. Даниленка, І. Рижової. Дослідження елементів мілітарної культури представлене Ж. Бодрійяром, О. Штоквиш. Разом з тим треба зазначити, що розгляд дизайну у проблемному полі філософської антропології не набуло достатнього висвітлення.

Постановка завдання. Дослідити функціональні можливості та виховний потенціал стилю military у стратегіях та практиках самореалізації сучасної української людини.

Виклад основного матеріалу. Дизайн у стилі military може викликати почуття сили, влади та дисципліни, а також відстороненості, конформізму та насильства. В цьому контексті обґрунтовується роль мілітарної складової у сучасному українському суспільстві. Нагальним є дослідження критичного та етичного осмислення використання дизайну у військовому стилі та його потенційних наслідків для людської ідентичності та добробуту, беручи до уваги історичні та сучасні приклади, а також різноманітні контексти, в яких він застосовується.

Висновки. Соціокультурні аспекти військового стилю висвітлюють складний взаємозв'язок між військовими інституціями та суспільством, виразно демонструють як мода і стиль стають засобом вираження та узгодження цих взаємозв'язків. Філософсько-антропологічна концептуалізація дизайну у стилі military дозволяє виявити комплементарність процесів культурної інтеграції та культурної адаптації людини у просторах життєвого світу.

Ключові слова: людина, самореалізація, дизайн, стиль military, патріотичне виховання, війна.

issues analysis. The study of design as a cultural phenomenon has been covered in the plane of philosophical and cultural analysis, particularly in the research of Yu. Luhenyi, V. Danylenko, and I. Ryzhova. The study of elements of military culture is presented by J. Baudrillard and O. Shtokvysh. However, it should be noted that the consideration of design in the problem field of philosophical anthropology has not received sufficient coverage.

The research objective. To investigate the functional possibilities and educational potential of the military style in the strategies and practices of self-realization of modern Ukrainian people.

The statement of basic materials. Military style design can evoke feelings of power, authority, and discipline, as well as detachment, conformity, and violence. In this context, the role of the military component in modern Ukrainian society is justified. It is urgent to study the critical and ethical understanding of the use of design in military style and its potential consequences for human identity and well-being, taking into account historical and contemporary examples, as well as the diverse contexts in which it is applied.

Conclusions. Sociocultural aspects of military-style illustrate the complex relationship between military institutions and society, clearly demonstrating how fashion and style become a means of expressing and coordinating these relationships. The philosophical-anthropological conceptualization of design in military style allows us to identify the complementarity of processes of cultural integration and cultural adaptation of the individual in the spaces of the lifeworld.

Keywords: individual, self-realization, design, military style, patriotic education, war.

Актуальність теми дослідження. У сучасну добу відбуваються радикальні зміни у життєвому просторі людини, зокрема, посилюється плюралізація стилів життя та їх концептуалізація у модусах мистецтва жити. Це в свою чергу розширює простір для самореалізації людини, визначає її потенційні можливості, задає вектори та межі. Присутність та зростання

популярності стилю military у життєвому просторі сучасної, зокрема української людини, має подвійну легалізацію. З одного боку, його популярність обумовлена самостилізацією та звільненням від повсякденної регламентації життя, акцентом на розслабленість тіла, відпочинок у просторі вільного часу. З іншого – надсучасні екзистенційні виклики, спричинені війною, змінюють ставлення до дизайну у стилі military. Якщо донедавна елементи military в загальному стилізуванні життєвого простору були незначними вкрапленнями, то останнім часом саме цей стиль є провідним у всіх сферах самореалізації сучасної української людини. Однак слід зауважити, що у суспільній свідомості відбулося змінення акцентів у розумінні military зі стилізації до зрощення. Показовим є посилення міліарної складової майже у всіх сферах суспільної діяльності. Поряд із матеріальною виникають інформаційні феномени та патерни в медіа та соціальних мережах. Широкий волонтерський рух є промоутером впровадження військової естетики та культури у соціум.

Саме тому, визначення функціонального потенціалу цього стилю потребує виходу за межі історії декоративного мистецтва, моди та естетики і розгляду його у проблемному полі філософської антропології.

Постановка проблеми. Дизайн у стилі military займає особливе місце у сучасній культурі. Піки його популярності, як буде показано нижче, обумовлені тими тенденціями, які простежуються у суспільстві і накладають свій відбиток на саморепрезентації людини в інтер'єрах власного життєвого світу. Передусім треба зазначити, що стиль military є продуктом міметичної раціональності, межі і перспективи якої в опціях масової культури проаналізовані представниками Франкфуртської школи (Т. Адорно, М. Горкгаймер). Діалектика свободи і необхідності не менш, ніж логіка мімезису визначають особливості цього стилю та його амбівалентний вплив на людину. Так, з одного боку, стиль military дисциплінує людину, імітуючи військову форму, зброю та інтер'єри військових приміщень, а з іншого – відсувають на задній план ризики і небезпеки пов'язані з військовими професіями побутом польового життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження дизайну як культурного феномену набуло свого висвітлення у площині філософського, естетичного та культурологічного аналізу, зокрема у дослідженнях Ю. Легенького, В. Даниленка, І. Рижової. Окремі аспекти дизайну як чинника структурування життєво-повсякденного та культурно-освітнього простору було виявлено у працях таких дослідників: Л. Роженчук, І. Бобровський, Л. Гнатюк, Л. Дерман. Проблема самоідентифікації людини у світі моди досліджували Г. Зіммель, О. Скалацька, М. Мельник. Дослідження світоглядного та державотворчого потенціалу мілітарної культури представлене у працях В. Смолянюка О. Штоквиша. Разом з тим треба зазначити, що розгляд дизайну у проблемному полі філософської антропології, визначення людинотворчого та виховного потенціалу стилю military не набуло достатнього висвітлення, навіть зважаючи на усі ті виклики, спричинені війною.

Постановка завдання. Дослідити специфіку, функціональні можливості та виховний потенціал стилю military у стратегіях та практиках самореалізації сучасної української людини.

Виклад основного матеріалу. Філософсько-антропологічна концептуалізація дизайну в стилі military відкриває нові проблемні лінії у розумінні сучасних практик самоствердження людини у життєвому просторі. Цей простір розгортається на перетині соціокультурного, освітнього, політичного, етнічного та повсякденного буття людини. Навіть фрагментарна

стилізація життєвого простору людини через залучення до нього мілітарної компоненти демонструє функціональну амбівалентність. Зокрема, відбувається популяризація мілітарної культури через стилізацію одягу та дизайн інтер'єру, посилюється її світоглядна і виховна функція а також актуалізуються адаптивні механізми входження та пристосування людини до нових реалій. Цей момент є особливо важливим для сучасних українських реалій, які вимагають від людини максимальної мобілізації та концентрації її сутнісних сил.

Слід зауважити, що формування адаптаційного механізму у людини є доволі ускладненою процедурою. Цими міркуваннями й зумовлений інтерес до дослідження адаптаційних можливостей дизайну у стилі *military*. Якщо аналізувати сам стиль, то *military*. – це модний і дизайнерський напрямок, в основі якого лежать елементи військової форми, спорядження та аксесуари, пов'язані з військовим життям. Для цього стилю характерні приглушені та земляні кольори, такі як оливково-зелений, хакі, коричневий, сірий та чорний. Камуфляжні візерунки є відмінною рисою, адже вони присутні на одязі, аксесуарах і навіть меблях. Привабливість цього стилю у просторі повсякденного людського буття визначається його функціональністю. Адже філософія стилю *military* – це перевага функції над формою. Предмети побуту обов'язково мають бути спроектовані з врахуванням практичності, багатофункціональності та компактності конструкції. Саме тому, він може бути застосований до широкого спектру продуктів, включаючи одяг, предмети побуту, транспорт і спортивне спорядження. У кожній з цих сфер виробу можуть бути розроблені з акцентом на довговічність і надійність, щоб витримувати інтенсивне використання і суворі умови.

Специфічними маркерами, які роблять дизайн у стилі *military* відразу впізнаваним, - це камуфляжні візерунки, нашивки та знаки. Одяг та аксесуари часто мають нашивки та знаки розрізнення, схожі на ті, що використовуються для позначення звань, приналежності або досягнень у військових організаціях. Окрім використання на одязі та аксесуарах, камуфляжні візерунки широко застосовуються в графічному дизайні продукції на військову тематику. Камуфляжні візерунки можуть допомогти створити цілісний вигляд різних предметів і додати дизайну мілітаристського відчуття.

Мінімалістична естетика стилю *military* у практичній реалізації задає орієнтацію дизайну. Це дозволяє реалізувати світоглядні та виховні настанови через їхню візуалізацію. Зокрема, графіка у стилі *military* є впізнаваною, часто використовує жирну, блочну типографіку, щоб передати силу та міць. Зазвичай використовуються шрифти без зарубок, а текст може бути набраний великими літерами для більшого ефекту. завдяки чому швидко і чітко передає важливу інформацію. Такі текстури, як шліфований метал, потерта шкіра та груба тканина можуть допомагати створити суворий, утилітарний вигляд, характерний для цього стилю. Колірна палітра графічного дизайну в стилі *military* часто включає патріотичні кольори. Ці кольори у поєднанні зі земляними тонами, такими як зелений та коричневий, візуально посилюють національну складову. Перенесення військової символіки у життєвий простір цивільної людини, завдяки здійсненню дизайну у стилі *military*, має подвійні смисли, а саме: відтворює опосередкований зв'язок естетичного та мілітарного, а також акцентує роль військової символіки у життєвому просторі людини, закріплюючи її у так званій нормальній повсякденності.

Зауважу, що активізація світоглядних і виховних смислів мілітарної культури відіграє важливу роль у стратегіях національно-патріотичного

виховання української молоді. Безумовно, це тема для окремого дослідження, але хочу наголосити, що хоч традиційно мілітарна культура сприймалась як деструктивний елемент життєдіяльності людини, в цьому напрямку, за часів незалежності України, відбулися певні позитивні зрушення. Як приклад можна навести включення до навчального посібника для студентів теми присвяченій аналізу мілітарної складової етнічної культури [6]. Проблема взаємозв'язку національно-патріотичного виховання з культурою *military* досліджується у працях М. Лук'янченка [4]. Крім того, на специфічних кодах мілітарної культури наголошує доктор політичних наук В. Смолянчук [5].

Безперечно, стиль *military*, проникаючи у життєвий простір сучасної людини у своїх популярних формах відтворення, так чи інакше чинить вплив на свідомість як особистості так і соціуму в цілому. Як вже зазначалося вище цей стиль є продуктом міметичної раціональності.

Показовим чинником масового визнання дизайну в стилі *military* з боку суспільства є формування позитивного габітусу військовослужбовця у суспільній свідомості. Зі світу військовослужбовців надходить вимога розширення смислу таких понять як: обов'язок, гідність, акуратність, братерство, надійність, дисципліна, насильство, агресія, точність, небезпека, сміливість, відвага, стійкість, витривалість, скритність, порядок тощо. Мілітарне забарвлення понять утворює амбівалентний зв'язок між суспільною реальністю та ціннісними пріоритетами, свободою та обов'язком у колективній свідомості. Але тут важливо утримати баланс та уникнути ідеологічного тиску, або його пом'якшити. Таку функцію й виконує дизайн у стилі *military*.

Зауважу, що подібно до багатьох інших явищ стилі в дизайні існують у кількох вимірах: практичному, естетичному, соціальному, культурно-антропологічному.

Для стилю *military*, завдяки його міметичним імпульсам, характерна багатомірність. Так, з практичного боку – природньо практично все, що відсилає нас до військових стандартів. У військовій амуніції та обладнанні, як ніде високі прикладні вимоги, надійність, зручність, стійкість до зношування та пошкоджень. У сучасних умовах великого значення набувають тактичні характеристики. Саме тому приналежність предмета до стилю *military* можна легко дізнатися навіть не торкаючись естетичної сторони. Багато в чому це найбільш вагома характеристика. Предмет існує у своїй системі критеріїв і не залежить від факторів, які впливають на напрямки в дизайні. Можна сміливо сказати, що це натуральний, природний стиль. Стиль поза стилем, до певної міри. З іншого боку, ефект просочування так чи інакше присутній. Парадна форма, аксесуари, символіка та графічне оформлення не підкоряються буквальній практичній логіці. Для цього стилю характерне “свідоме пристосування” у Горкгаймерському розумінні, коли сучасна людина “навчається стримувати свої міметичні імпульси і спрямовувати їх на певну мету” [2, с. 106]. В цьому сенсі специфічною ознакою військового стилю можна вважати демонстрування напруги між конформізмом та індивідуальністю. З одного боку, військова мода та стиль дизайну часто відображають цінності, норми та символи військових інституцій, які наголошують на конформізмі, дисципліні та етичному кодексі військового. З іншого боку, військова мода і стиль дизайну, потрапляючи у масове споживання, підлягають індивідуальній інтерпретації та привласненню, що може слугувати засобом вираження індивідуальності та автентичності у конструюванні власного стилю. Отже, одяг і аксесуари у військовому стилі відображають і формують культурні цінності,

соціальну ідентичність і колективну пам'ять. Іншими словами, військова мода і стиль одягу - це не просто питання естетики чи функції, але й візуалізація військової сфери у духовному житті соціуму. Крім того, поширення військової моди та стилю одягу виконує консолідуючу функцію між військовими та цивільними інституціями. Наприклад, військова мода і стиль дизайну можуть розглядатися як спосіб популяризації або прославлення війни і насильства, або як засіб вшанування жертв солдатів і ветеранів. Це підкреслює важливість вивчення військової моди та стилю дизайну з антропологічної перспективи, оскільки вона забезпечує критичну лінзу, через яку можна дослідити складний взаємозв'язок між військовими інституціями та їх релевантність у сучасних соціокультурних контекстах. Така узгодженість досягається через взаємопроникнення та цілісність горизонтальних та вертикальних вимірів. Саме через вертикальні виміри відтворюється взаємозв'язок поколінь на засадах історичної пам'яті з урахуванням принципу міжпоколінної справедливості. Ретрансляція елементів та цінностей мілітарної культури попередніх поколінь у сучасні контексти сприяє розширенню мілітарних смислів та їх гендерного розрізнення, а також відтворює історію виникнення та функціонування дизайну у стилі *military*.

В цьому сенсі важливим є історичний екскурс. Проте, як зауважує українська дослідниця Ж. Денисюк, виявити специфічний зміст військової справи та військової символіки можна тільки шляхом відтворення певних культурних універсалій, які в реальності існують тільки у вигляді етнічно-специфічних модифікацій [3, 5].

Загально відомо, що у класовому суспільстві статус військових завжди був дещо привілейований. Зокрема, історії виникнення, функціонування та устрою війська Київської Русі присвячена праця В. Бережинського [1]. Маючи кращий доступ до ресурсів і можливість застосовувати насильство для отримання бажаного, військові завжди мали переваги, зокрема, і в плані володіння об'єктами матеріального світу. З іншого боку демонстрація свого соціального статусу здійснювалася через певні впізнавані форми поведінки та саморепрезентації. Демонстрація елементів зброї та амуніції поза полем бою дуже опосередковано може вважатися протагоністом стилю *military*, як і певний стиль поведінки. З іншого боку, до появи масових армій і відповідно уніформи розділяти військове і мирне можна суто через призму функціональності. Проте окремі елементи амуніції та одягу проникали з військового середовища в мирне, що в дуже широкому сенсі можна вважати зародженням стилю.

До початку епохи модерну, а точніше 20-го століття, вести про стиль *military* мова не може вестися – це скоріше був загальний процес без осмислення запозичень.

Втім у геральдиці чи архітектурі явно простежуються тенденції, які з часткою умовностей можна вважати проявом стилю *military* в ретроспективі. Наприклад, зображення зброї, обладунків і військових емблем на гербах і самі ці герби у формі військових щитів. В архітектурі – численні імітації фортифікаційних елементів у суто цивільних спорудах (башточки, зубчасті стіни, шпилі для прапорів тощо). На відміну від одягу і предметів побуту тут ми бачимо осмислене цитування, але не стилістичне або функціональне, а скоріше семантичне з відсиланнями до історії, чи то прояв романтизму, чи то графічна традиція.

Слід пригадати, що у суспільстві склалося переконання, що стиль *military* не має авторства і виник, як результат масового проникнення предметів

військового призначення в цивільне життя на початку XX століття. Насамперед - це одяг. Мільйони ветеранів поверталися з Першої Світової і продовжували носити елементи військової форми просто з утилітарних причин. Речі, транспорт і аксесуари з полів битв проникали в мирне життя. Масове виробництво схильне використовувати одні й ті самі технології та конструкції для цивільної та військової продукції. Економічні проблеми в повоєнному світі підштовхують до утилітаризму в "дизайні". Навколо цього процесу формуються деякі зміни сприйняття. Наприклад прості та надійні елементи військові амуніції подобаються людям за доступність і міцність. Військова форма без знаків розрізнення може бути варіантом цивільного одягу. При цьому розривається причинно-наслідковий зв'язок між предметом військового вигляду і війною. Масова участь людей у військових діях теж впливає на зміщення фокусу в сприйнятті предметів військового вигляду і призначення з безпосередньо війни як такої. Відбувається змішання цивільної та військової естетики без протиставлення мир – війна. При цьому, що характерно, сам стиль *military*, як поняття, не сприймався усвідомлено. Впізнані патерни ніхто спеціально не відтворював. Ця тенденція зберігалася протягом першої половини XX століття. Військові елементи одягу та спорядження проникали у громадянське життя, особливо у суміжні сфери: туризм, спорт, активні види відпочинку та інше. В наявному вигляді, як вже сформований стиль дизайн в стилі *military* має свої корені від військових форм одягу та елементів уніформи, що була прийнята після Другої Світової. Його можна віднести до середини XX століття, коли військова форма набуває свій більш менш сучасний вигляд. Лише після Другої Світової Війни з'явилися ознаки формування стилю *military* як естетичного та семантичного тренду. Протягом наступних десятиліть, дизайн в стилі *military* використовувався в різних країнах та на різних етапах історії. Він став особливо популярним у 1960-х роках, коли на фоні війни у В'єтнамі з'явилася контркультура та хіпі-рух, які знаходилися у пошуках альтернативної моди та вираження своєї індивідуальності. Дизайн в стилі *military* став одним з символів цієї антикультури та отримав популярність у західних країнах.

Завершуючи невеличкий історичний екскурс, можна зазначити, що сьогодні, дизайн в стилі *military* залишається популярним у моді та використовується як у повсякденному одязі, так і у високій моді. Він також має своїх шанувальників у зведених військах та ветеранських групах, які використовують його як спосіб виявлення патріотизму та відзначення своїх досягнень у військовій сфері. У графічному дизайні своє відображення знаходять утилітарні, легко читабельні символи та шрифти. Проникнення продуктів харчування у військовій упаковці на цивільний ринок змінює уявлення про те, який вигляд має мати упаковка. Фактично всі основні риси стилю *military* набули своєї довершеності.

Сучасна цивілізація демонструє широке проникнення цього стилю у масову культуру. Зокрема, швидко поширюється використання елементів чоловічого (умовно військового) одягу в жіночому та дитячому костюмі, дитячі іграшки, що імітують військове спорядження тощо. Тут же елементи редукованої холодної зброї у вигляді тростини або використання зміненого мундира (шинелі та ін.) як одягу не військових людей. Як вже зазначалося вище, стиль *military* має водночас гендерну специфіку та є універсальним, головна його риса – орієнтація на унісекс. Також, дизайн в стилі *military* може бути сприйнятий як символ гендерної рівності, оскільки він може бути розглянутий як спроба розширення меж стереотипів щодо того, який одяг вважається відповідним для чоловіків і

жінок. Він може також зображувати жінок у більш сильному та мужньому світлі, зіставляючи їх з військовими, які зазвичай асоціюються з мужністю та силою.

В одязі він здебільше приваблює жінок як акцентування їхньої рівності з чоловіками, а також символізує суспільне визнання військових як захисників. Важливо зазначити, що прийняття тактики і стратегії військового стилю цивільним населенням може мати як корисні, так і шкідливі наслідки. Так, вказане, може сприяти зміцненню почуття спільності та солідарності, а також допомогти підтримувати порядок і безпеку під час кризи. Водночас, це може призвести до ерозії громадянських свобод і встановлення авторитарних практик, які надають пріоритет безпеці, а не правам і свободам особистості.

У сучасних українських воєнних реаліях стиль *military* посилює свою суспільну значущість, стає символікою захисту. У цьому зв'язку можна говорити про поворот від мімезису до екзистенційної репрезентації атрибутів стилю *military*. Зокрема, стиль одягу Президента В. Зеленського під час війни в Україні можна розглядати як яскравий приклад стилю, що відображає його роль головнокомандувача Збройних сил України. Цей образ посилюється та набуває екзистенційної значущості завдяки використанню Президентом стилю *military* під час кожного публічного виступу та просторі життєвого світу. Адже, символічно, одяг у стилі *military* надсилає невербальні повідомлення про силу, стійкість і рішучість перед обличчям негараздів, проектує образ незламності українського народу.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Таким чином, одяг та аксесуари в стилі *military* у життєвому просторі сучасної людини відіграють вагоме значення. Функціональність, практичність цього стилю є безперечною перевагою, яка робить речі у стилі *military* популярним товаром на світовому ринку моди, їх можна знайти в широкому діапазоні контекстів і цінових категорій. Це відображає зростаючу глобалізацію моди і появу глобальної культури споживання, на яку впливає низка культурних і соціальних факторів. Цей стиль відкриває широкі можливості як для саморепрезентації людини в інтер'єрах власного життєвого світу, так і в модусах культуротворчості. Соціокультурні аспекти військового стилю висвітлюють складний взаємозв'язок між військовими інституціями та соціумом, виразно демонструють як мода і стиль стають засобом вираження та узгодження цих взаємозв'язків. Філософсько-антропологічна концептуалізація дизайну у стилі *military* дозволяє виявити комплементарність процесів культурної інтеграції та культурної адаптації людини у просторах життєвого світу.

Дизайн у стилі *military* в оптиках війни втрачає свою автономію і самодостатність та підпорядковується завданню національно-патріотичного виховання і настановам етики служіння Батьківщини.

Список використаних джерел:

1. Бережинський, ВГ 2014, Мілітарія Київської Русі, Київ: Вид-во: "Стародавній світ", 370 с.
2. Горгаймер, М 2006, Критика інструментального розуму, Київ: ППС-2002, 282 с.
3. Денисюк, ЖЗ 2001, 'Уваги про мілітарну культуру давньої України', *Військово-історичний альманах*, Ч. 1 (2), с. 4–12.
4. Лук'янченко, М & Проць, Р 2019, 'Взаємозв'язок "військово-патріотичного виховання" із мілітарною культурою українського народу', *Молодь і ринок*, № 2, с. 36-40.
5. Смолянук, ВФ 2015, 'Мілітарна культура українського суспільства: історія і сучасність', *Історико-політичні студії*, № 2, с. 88-97.
6. Штоквиш, О 1997, 'Мілітарна складова етнічної культури', *Життя етносу: соціокультурні нариси : навчальний посібник*, Київ: Либідь, с. 153 – 168.
7. Baudrillard, J 1994, *Simulacra and Simulation*, translated by Sheila Faria Glaser, University of Michigan Press

8. Baudrillard, J 2003, 'The Spirit of Terrorism', in *The Spirit of Terrorism and Other Essays Verso*.

References:

1. Berezhynskyi, VH 2014, *Militariia Kyivskoi Rusi (Military of Kyiv Rus)*, Kyiv: Vyd-vo: "Starodavnii svit", 370 s.
2. Horhaimer, M 2006, *Krytyka instrumentalnoho rozumu (Critique of the instrumental mind)*, Kyiv: PPS-2002, 282 s.
3. Denysiuk, ZhZ 2001, 'Uvahy pro military kulturu davnoi Ukrainy (Notes on the military culture of ancient Ukraine)', *Viiskovo-istorychnyi almanakh*, Ch. 1 (2), s. 4–12.
4. Lukianchenko, M & Prots, R 2019, 'Vzaiemozviazok "viiskovo-patriotichnoho vykhovannia" iz military kulturoiu ukrainskoho narodu (The relationship between "military-patriotic education" and the military culture of the Ukrainian people)', *Molod i rynok*, № 2, s. 36–40.
5. Smolianiuk, VF 2015, 'Military kultura ukrainskoho suspilstva: istoriia i suchasnist (Military culture of Ukrainian society: history and modernity)', *Istoryko-politychni studii*, № 2, s. 88–97.
6. Shtokvysh, O 1997, 'Military skladova etnichnoi kultury (Military component of ethnic culture)', *Zhyttia etnosu: sotsiokulturni narysy : navchalnyi posibnyk*, Kyiv: Lybid, s. 153–168.
7. Baudrillard, J 1994, *Simulacra and Simulation*, translated by Sheila Faria Glaser, University of Michigan Press
8. Baudrillard, J 2003, 'The Spirit of Terrorism', in *The Spirit of Terrorism and Other Essays Verso*.

DOI 10.33930/ed.2019.5007.43(1-3)-6

УДК 316.25:274 – 12(045)

КРИТИКА СОЦІАЛЬНОГО КОНСТРУКТИВІЗМУ В ПОСТМЕТАФІЗИЧНІЙ ТЕОЛОГІЇ СПІЛКУВАННЯ О. ФІЛОНЕНКА CRITICISM OF SOCIAL CONSTRUCTIVISM IN THE POST-METAPHYSICAL THEOLOGY OF COMMUNICATION BY O. FILONENKA

В. М. Лозовицький

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми зумовлена необхідністю здійснити дослідження методології сучасної постметафізичної української православної теології спілкування. Нам важливо розглянути яким чином формувалася методологія постметафізичної православної теології, які тут існували впливи на рівні ідей, концептів та підходів, і яка її позиція щодо знання реального.

Постановка проблеми. Сучасна постметафізична теологія спілкування виникає на хвилі критики пануючої в кін. XX ст. парадигми конструктивізму та семантичного плюралізму, що розвиває постмодерні підходи в яких пізнання реального втрачає власні критерії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській науці здійснена важлива робота по осмисленню та критиці основних православних теологічних концептів та методо-

Urgency of the research. The topicality of the topic is determined by the need to carry out a study of the methodology of modern post-metaphysical Ukrainian Orthodox theology of communication. It is important for us to consider how the methodology of post-metaphysical Orthodox theology was formed, what influences existed here at the level of ideas, concepts and approaches, and what is its position regarding the knowledge of the real.

Target setting. Modern post-metaphysical theology of communication arises on the wave of criticism of the prevailing in cinema. 20th century paradigms of constructivism and semantic pluralism, which develops postmodern approaches in which knowledge of the real loses its own criteria.

Actual scientific researches and issues analysis. In Ukrainian science, important work has been carried out on the understanding and criticism of the main Orthodox theological concepts and